

Landschapstoets Noordschermerdijk 7

Oterleek

2023

Landschapstoets Noordschermerdijk 7 Oterleek

Noordschermerdijk 7, Oterleek

N. Schuurman

2023

Afdeling

Opdrachtgever

Onderzoek en Advies

Aannemersbedrijf Verbart

Projectnummer

M-22—50500

© Natuurlijke Zaken

De zakelijke dienstverlening van Landschap Noord-Holland

Postbus 222

1850 AE Heiloo

088-0064400

www.natuurlijkezaken.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
2 Analyse.....	6
2.1 Ligging.....	6
2.2 Historische ontwikkeling van het erf	6
2.3 Kernwaarden van het Schermerf en huidige situatie	10
3 Erfinrichtingsplan.....	12
4 Bijzonder Provinciaal Landschap Schermer	14
4.1 Conclusie.....	15

1 Inleiding

Aan de Noordschermerdijk 7 te Oterleek is Aannemersbedrijf Verbart gevestigd. Daarnaast is er een bed & breakfast. Initiatiefnemer is voornemens een oude schuur te slopen, een nieuwe schuur te bouwen en een bestaande schuur uit breiden. Voor dit plan is het nodig om te toetsen of de kernkwaliteiten van het Bijzonder Landschap Schermer worden aangetast. Initiatiefnemer heeft Natuurlijke Zaken van Landschap Noord-Holland verzocht deze toets te maken.

2 Analyse

2.1 Ligging

Het erf aan Noordschermerdijk 7 is gelegen langs de ringdijk van de Schermer, tegenover de polder Oterleek.

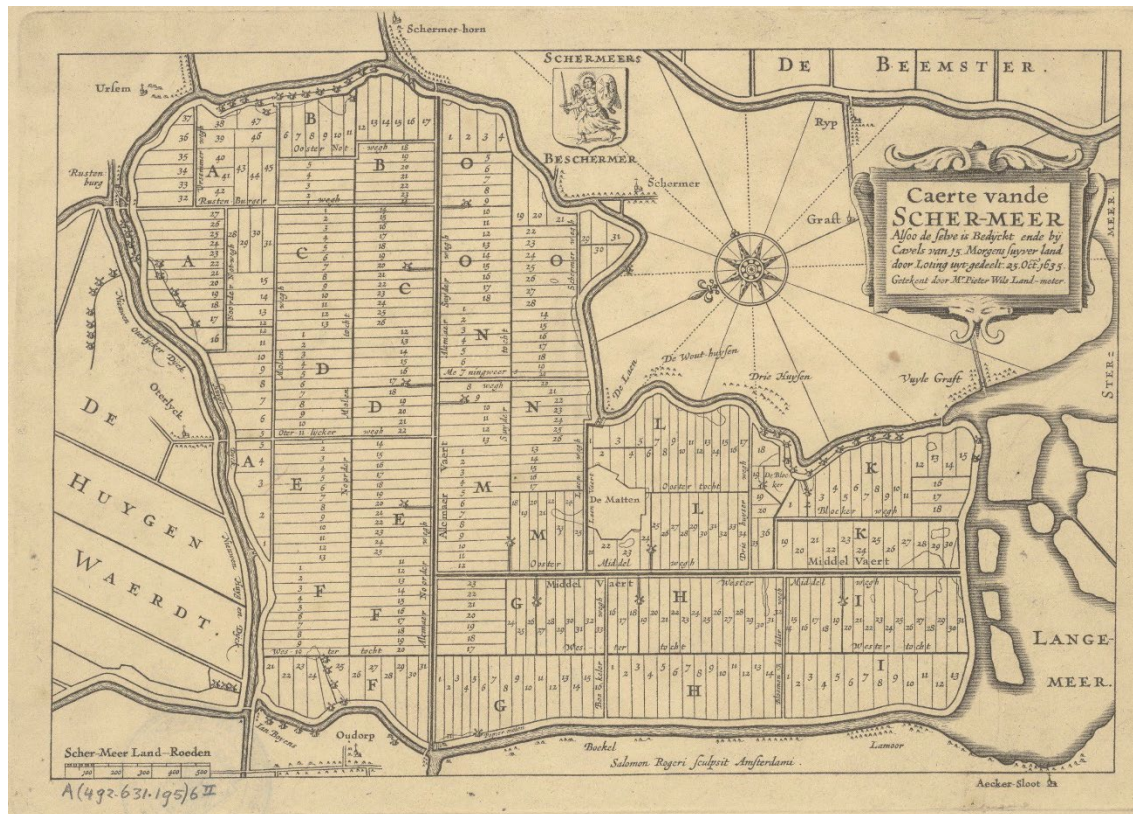
Figuur 1 luchtfoto met ligging van Noordschermerdijk 7 rood omlijnd

Langs de ringdijk vinden we verspreid agrarische bebouwing. Het gebied is open, met tussen de bebouwing doorzichten op het landschap.

2.2 Historische ontwikkeling van het erf

De Schermer is een open gewaaide veenrivier, die door bodemdaling, getijdenwerking en stormvloeden steeds groter is geworden. Tussen 1631 en 1635 is de Schermer drooggemaakt. De Noorder- en Zuidervaart zijn als hoofdassen aangelegd. Langs de vaarten ontstond de eerste

bebouwing. Aan de hoofdvaarten werd een regelmatig stelsel van wegen en waterlopen gekoppeld, en het land werd in rechthoekige stroken verkaveld. Het voormalige eiland De Matten is in de polder opgenomen en herkenbaar door het onregelmatige verkavelingspatroon. De Schermer is nog vrijwel helemaal agrarisch in gebruik.

Figuur 2 Figuur 2 Droogmakerij Schermer, J. Wils, 1635, Noord-Holland Archief

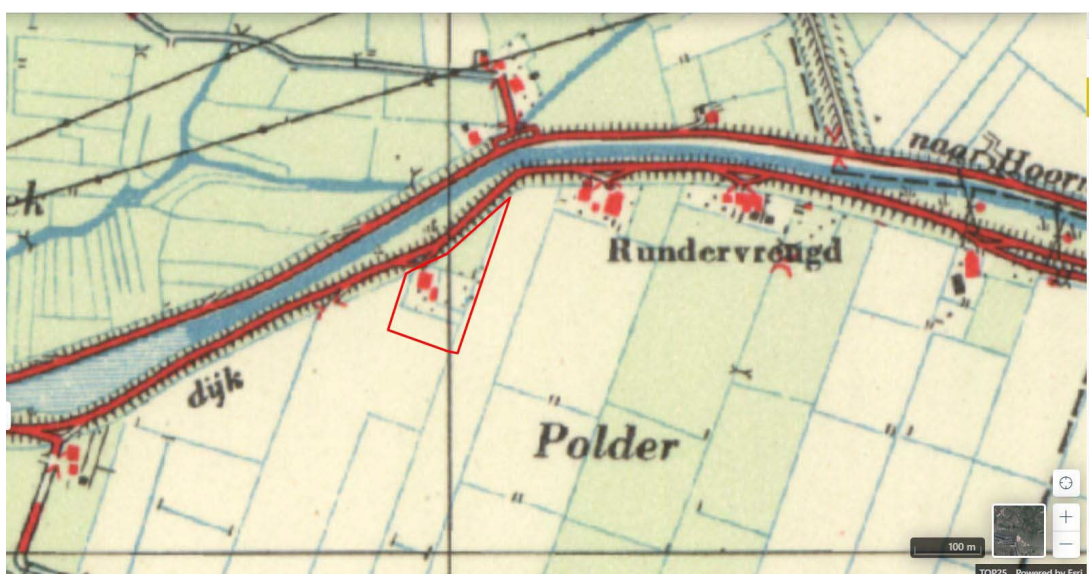
Figuur 3 Detail kaart 1670 J. Dou, TU Delft

Op de kaart van 1670 (figuur 3) is te zien dat er langs de ringdijk al vroeg wat erven aanwezig waren. Ook op de plek van Noordschermerdijk 7 was al een erf gevestigd. Achter de ringdijk was een groep van molens die de afwatering van de binnenboezem naar de Schermerringvaart regelde.

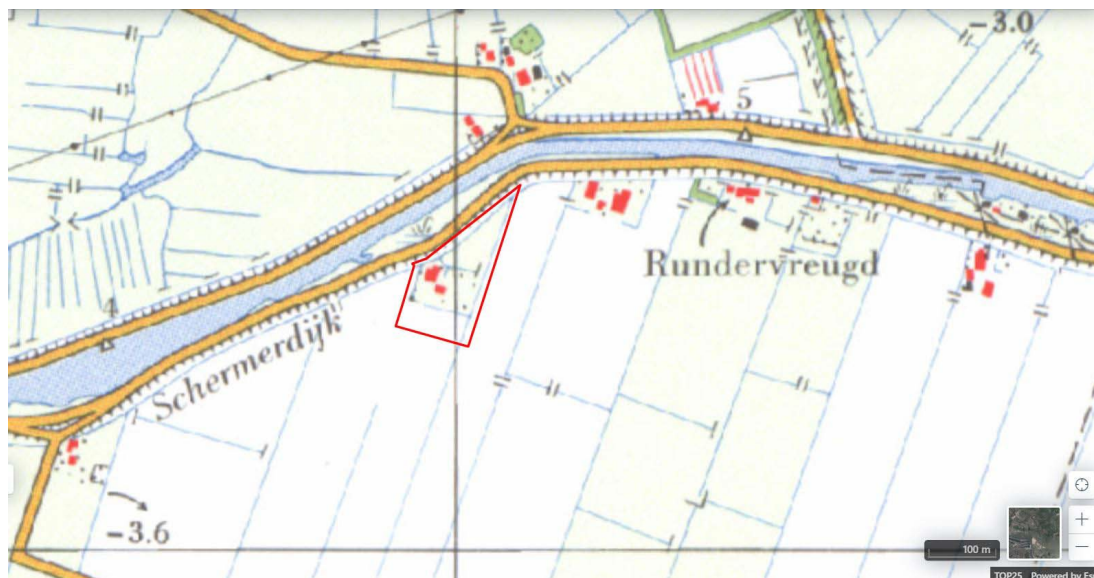
Figuur 4 Topografische kaart 1875 met Noordschermerdijk 7 rood omlijnd, topotijdreis.nl

Op de kaart van 1875 zien we het erf Noordschermerdijk 7. Het erf is aan vier zijden omsloten door sloten. Er is een hoofdgebouw met een bijgebouw. Deze staan parallel aan de zijdelingse perceelgrenzen. Verschillende erfdelen zijn met sloten van elkaar gescheiden, zoals in de Schermer gebruikelijk is. Op het voorerf is een moestuin met boomgaard te zien. Op het zij-erf nog een boomgaard en een moestuin op het achtererf. Een lengtesloot scheidt het voorerf en het achtererf. En ook de moestuin op het achtererf is door sloten omgeven.

Figuur 5 Topografische kaart 1925 met Noordschermerdijk 7 rood omlijnd, topotijdreis.nl

Op de kaart van 1925 (figuur 5) is de boomgaard op het voorerf verdwenen. De erfdelen zijn nog wel met sloten van elkaar gescheiden. Er is een lengtesloot te zien tussen bijgebouw en boomgaard.

Figuur 6 Topografische kaart 1979 met Noordschermerdijk 7 rood omlijnd, topotijdreis.nl

Op de kaart van 1979 is er een bijgebouw gekomen met de nokrichting dwars op de verkaveling. De dwarsloot over het voorerf loopt dood. De sloot rond de boomgaard op het zijerf is, op een klein stukje na, gedempt.

Figuur 7 Topografische kaart 2021 met huidige situatie en Noordschermerdijk 7 rood omlijnd, topotijdreis.nl

Op de laatste kaart (figuur 7) zien we de huidige situatie. Er is een bijgebouw in de parallel aan de verkaveling gebouwd aan de eerdere schuur. Deze is ook weer uitgebreid aan de achterzijde met een

schuur dwars op de verkaveling. De achtererfsloot is gedempt en het erf heeft aan de achterzijde en uitstulping.

2.3 Kernwaarden van het Schermerf en huidige situatie

Het boerenerf in de Schermer kent 7 kernwaarden :

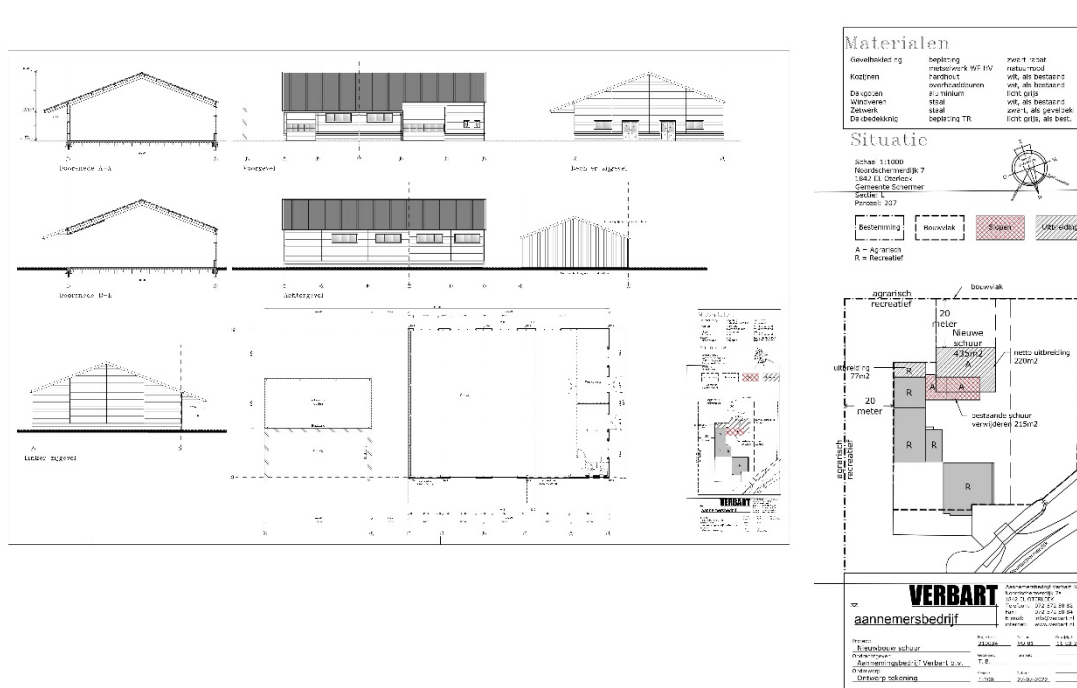
1. Rechthoekige erfvorm: karakteristiek is dat alleen de dijk afwijkt van de rechthoekige vorm, Door de opslag op het achtererf ontstaat een onregelmatige erfvorm.
2. Karakteristiek zijn de sloten het erf begrenzen. Deze ontbreken hier, op een stukje sloot langs de westelijke erfgrens. De lengtesloot is niet aanwezig op het erf, maar was hier ook van oudsher niet.
3. Traditionele indeling van het erf: De woning staat voor op het erf en is vanaf de openbare weg de blikvanger (vrij zicht op de boerderij), bijgebouwen staan daarachter en een groene, streekeigen en representatieve inrichting van het voorerf. De beplanting voor het gastenverblijf is vrij hoog, waarschijnlijk vanwege privacy.
4. Het doorzicht recht over het erfpad is aanwezig, maar is lastig te zien omdat het erf lager ligt dan de dijk en de beplanting langs de erfgrens.
5. De woning is de blikvanger. De bijgebouwen zijn ondergeschikt. Aan de achterzijde staat een aanbouw dwars op de verkaveling.
6. Erfranden met bomenrijen en hakhout of windsingels. Op dit erf is langs de westgrens een bomenrij van els aanwezig. Langs de achterzijde en de oostelijke zij-erfgrens staat geen beplanting. Het niet streekeigen bijgebouw en de verrommeling aan de achterzijde is hierdoor goed te zien (figuur 8).
7. Een echte (hoogstam)fruitboomgaard ontbreekt, maar op het erf is streekeigen erfbeplanting aanwezig in de vorm van hagen en enkele solitaire hoogstamfruitbomen en andere solitaire bomen. Ook het voorerf is streekeigen ingericht met sierperken en bomen.

Figuur 8 Foto's huidige situatie

3 Erfinrichtingsplan

Op het erf wordt de dwarsschuur aan de achterzijde gesloopt. Er wordt een nieuwe, grotere dwarsschuur voor teruggebouwd. De bestaande schuur aan de oostkant wordt aan de achterzijde iets uitgebreid.

Figuur 9 Ontwerptekening nieuwe kapschuur en situatietekening

Voor de inpassing van de nieuwbouw is een landschappelijk inpassingsplan gemaakt. De parkeerplaats aan de westzijde van het erf wordt bij het erf getrokken en er komt een bomenrij langs tot aan de achtererfgrens en gedeeltelijk langs de achtertergrens. Er is geen opslag meer op het achtererf. Het erf krijgt hiermee aan de achterzijde weer een karakteristieke rechthoekige vorm en oogt verzorgd. De nieuwe schuur krijgt een sobere uitstraling. Aan de achterzijde van het erf komt een doorgang naar het achtergelegen land en wordt daarnaast ingericht met gras en een natuurlijke zwembijver. De zwembijver krijgt een helofytenfilter met inheemse beplanting. Daarnaast wordt ook aan de oostzijde van het erf naast de bestaande schuur een erfdeel gemaakt met fruitbomen, een moestuin omringd door een haag en een bomenrij op de erfgrrens die gedeeltelijk langs de achtererfgrens doorloopt. Om het erf heen ligt een greppel. Het erf krijgt hiermee weer een karakteristieke vorm en indeling. Het erf wint hiermee aan ruimtelijke kwaliteit.

Figuur 10 Landschappelijk inpassingsplan

4 Bijzonder Provinciaal Landschap Schermer

Noordschermerdijk 7 is gelegen in Bijzonder Provinciaal Landschap Schermer.

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) is het regime voor bescherming en waar mogelijk versterking en ontwikkeling van gebieden in Noord-Holland die landschappelijk, aardkundig, ecologisch of cultuurhistorisch van bijzondere waarde zijn. Het BPL is beschreven in kernkwaliteiten per deelgebied. In het BPL zijn ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van nieuwe stedelijke ontwikkelingen, toegestaan wanneer de beschreven kernkwaliteiten niet worden aangetast.

De kernkwaliteiten die voor Noordschermerdijk 7 van toepassing zijn, zijn:

- **Aardkundige en landschappelijke karakteristiek**

Geometrische opzet en verkavelingspatroon.

De geometrische opzet en de indeling van de droogmakerij met lange assen en het rechthoekige verkavelingspatroon laat de ontginningsgeschiedenis van de Schermer in de Gouden Eeuw zien. Dit patroon is 400 jaar nagenoeg onveranderd gebleven. Dat maakt de indeling van de Schermer uniek en van zeer hoge cultuurhistorische waarde. Ruimtelijke ontwikkelingen die deze geometrische indeling of het verkavelingspatroon aantasten wijzigen zijn een aantasting van de kernkwaliteit.

Bij de ontwikkeling op Noordschermerdijk 7 wordt het bestaande verkavelingspatroon niet gewijzigd. De rechthoekige erfvorm wordt weer teruggebracht. De kernkwaliteit wordt hierdoor niet aangetast, maar zelfs versterkt.

- **Openheid en ruimtebeleving**

- Openheid en vergezichten

De Schermer is zeer open weids. De openheid is kwetsbaar omdat in het vlakke land bijna elke ruimtelijke ingreep zichtbaar is. Ruimtelijke ontwikkelingen in het open landschap zijn een aantasting van de kernkwaliteit. De ontwikkeling op Noordschermerdijk 7 blijft binnen de erfgronden. Er komt geen bebouwing in het open landschap bij. De kernkwaliteit wordt niet aangetast.

- Habitat voor weidevogels

Noordschermerdijk ligt niet binnen het habitat voor weidevogels. Deze kernkwaliteit is niet van toepassing.

- **Ruimtelijke dragers**

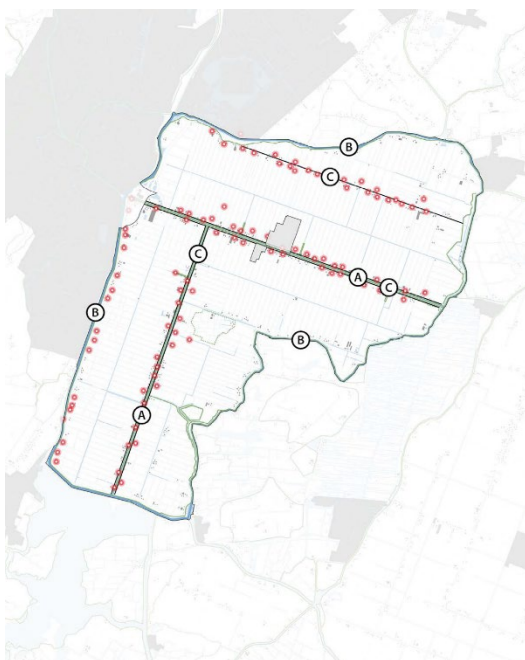
Op Noordschermerdijk is de kernkwaliteit B. Ringdijk en -vaart van toepassing (figuur 12)

Ringdijk en -vaart

De slingerende ringdijk rond de Schermer, gelegen tussen de ringvaart/ het kanaal en het lager gelegen land, is onbebouwd en is een heldere, autonome en beeldbepalende lijn in het landschap.

Ruimtelijke ontwikkelingen waarbij bijvoorbeeld het dijkprofiel wordt vergraven zijn een aantasting van de kernkwaliteit. Dijkverbeteringen zijn mogelijk mits zij de continue lijn en het herkenbare dijkprofiel niet aantasten.

Noordschermerdijk 7 ligt langs de Ringdijk. De ontwikkeling vindt plaats aan zij- en achterzijde van het erf. Op het voorerf zijn geen veranderingen. De ontwikkeling heeft geen invloed op de Ringdijk. De kernkwaliteit wordt niet aangetast.

Ruimtelijke dragers

- A. Noorder- en Zuidervaart
- B. Ringdijk en -vaart
- C. Bebouwingslint
- Stolpenstructuur

Figuur 11 Kernkwaliteiten Ruimtelijke dragers, PNH_Kernkwaliteit landschap_Schermer

4.1 Conclusie

De kernkwaliteiten van het Bijzonder Provinciaal Landschap worden door de nieuw/verbouw van de schuur niet aangetast en in het geval van de aardkundige en landschappelijke karakteristiek zelfs versterkt.